

<http://dx.doi.org/10.18778/0208-6050.94.04>

KINGA GRZEGORZEWSKA
(UNIWERSYTET ŁÓDZKI)*

**Niepokorne: Inés Suárez i Beatriz de la Cueva,
czyli kobiety u władzy w czasie podboju Ameryki Środkowej
i Południowej przez Hiszpanów w XVI w.**

Kiedy w 1492 r. Krzysztof Kolumb w imieniu Izabeli Kastylijskiej i Ferdynanda Aragońskiego objął w posiadanie niewielką wysepkę leżącą w basenie Morza Karaibskiego, nie spodziewano się, że jest to początek tworzenia imperium kolonialnego Hiszpanii. Przez prawie wiek¹ do Nowego Świata wyruszeni awanturnicy gotowi podjąć duże ryzyko, aby zyskać sławę i bogactwo. Pierwsze pokolenie zdobywców i osadników składało się głównie z mężczyzn, ale wkrótce do Ameryki zaczęły przybywać również kobiety. Nie było ich wiele, według oficjalnych danych² szacuje się, że do roku 1520 stanowiły około 6% imigrantów, a do połowy stulecia około 15%. Jednak, jak to ujął Henry Kamen, „Pomimo swojej stosunkowo niewielkiej liczebności uczestniczyły one we wszystkich etapach budowy hiszpańskiego imperium”³. Kobiety brały udział niemal we wszystkich wyprawach odkrywczych, w podbojach, aktywnie wspomagały dzieło osadnictwa i ugruntowania władzy Korony na zdobywanych terenach. Niektóre z nich sięgały nawet po władzę. Przykładami obejmowania kierowniczych funkcji w Ameryce przez kobiety są Inés Suárez i Beatriz de la Cueva.

* Wydział Filozoficzno-Historyczny, Instytut Historii, Katedra Historii Nowożytnej.

¹ Trudno wyznaczyć daty podboju Ameryki Środkowej i Południowej przez Hiszpanów. O ile określenie daty początkowej: 1492 r. nie budzi większych wątpliwości, o tyle, jak zauważył Andrzej Tarczyński, problematyczne jest wyznaczenie daty końcowej. Zazwyczaj wskazuje się rok 1550 na cezurę epoki konkwistadorów – w drugiej połowie XVI w. nie odkryto żadnego nowego królestwa indiańskiego, działania hiszpańskie koncentrowały się na utrwalaniu władzy na terenach już spenetrowanych. Z drugiej strony po roku 1550 wciąż podejmowano wyprawy odkrywcze, aczkolwiek nie przynosiły one spektakularnych efektów albo kończyły się fiaskiem i śmiercią większości jej uczestników. Do tej grupy można zaliczyć serię wypraw w poszukiwaniu mitycznych krain: El Dorado, Królestw Ciboli czy Kraju Omagua. *Vide: A. Tarczyński, Wartości i postawy w obliczu zderzenia systemów kulturowych. Hiszpańscy zdobywcy XVI wieku wobec Nowego Świata*, Bydgoszcz 2001, s. 14–15.

² Czyli zachowanych danych sewilskiej Casa de Contratación.

³ H. K a m e n, *Imperium hiszpańskie. Dzieje rozkwitu i upadku*, Warszawa 2008, s. 263.

Obie kobiety wiele łączyło, ale i wiele dzieliło. Obie pochodziły z królestwa Kastylii, prawdopodobnie przyszły na świat około roku 1510. Różny był ich status społeczny. Beatriz urodziła się w rodzinie szlacheckiej, była córką Don Pedra de la Cueva, admirała Santo Domingo i komendanta głównego (*comendador mayor*) miasta Alcántara. Jej stryjem był książę Alburquerque⁴. O pochodzeniu Inés brakuje dokładniejszych informacji. Kronikarz Mariño de Lovera podaje, że jej rodzinnym miastem była Plasencia w Estremadurze, później zaś mieszkała w andaluzyjskiej Máladze⁵. Niepodanie koneksji rodzinnych wskazuje, że Inés pochodziła z niższych warstw społeczeństwa. Obie kobiety przybyły do Ameryki za sprawą swych małżonków: Beatriz została drugą⁶ żoną Pedra de Alvarado, mianowanego gubernatorem Gwatemali, z którym postanowiła się udać do Nowego Świata, Inés zaś wyruszyła w podróż, aby dołączyć do męża, który przebywał w Ameryce od jakiegoś czasu⁷.

Losy obu kobiet w Nowym Świecie biegły innymi torami. Beatriz wiodła przykładne życie pani gubernatorowej, była otoczona szacunkiem należnym jej z racji wysokiego pochodzenia i małżeństwa z okrytym sławą konkwistadorem. Inés po przybyciu do Ameryki dowiedziała się, że jej mąż zmarł. Udała się do Peru, gdzie poznała Pedra de Valdivię, który od Francisca Pizarro otrzymał pozwolenie na zbadanie terenów leżących dalej na południu. Inés została kochanką P. de Valdivii i wyruszyła z nim na niebezpieczną wyprawę⁸ do krainy nazwanej Chile⁹. Hiszpanie założyli miasto – Santiago de Chile, a Valdivia został miano-

⁴ F.A. de Fuentes y Guzman, *Historia de Guatemala ó recordación Florida*, t. I, Madrid 1882, s. 95.

⁵ P. Mariño de Lovera, *Crónica del Reino de Chile*, [w:] *Colección de historiadores de Chile y documentos relativos a la historia nacional*, t. VI, Santiago de Chile 1865, s. 39.

⁶ Pierwszą małżonką Pedra de Alvarado była siostra Beatriz, Francisca. Zmarła ona w Veracruz w 1528 r. Najprawdopodobniej stryj Franciski i Beatriz – książę Alburquerque – był protektorem Alvarado na dworze królewskim. Dwa małżeństwa Pedra, a także to, że wydał swoją córkę, pochodzącą ze związku z Indianką, córką kacyka Jicotengi, za mąż za Francisca de la Cueva, swego szwagra, wskazują, że za pomocą więzów rodzinnych pragnął zyskać przychyłość wpływowego księcia Alburquerque. Najwyraźniej był on skutecznym protektorem, skoro w sierpniu 1538 r. Alvarado został mianowany gubernatorem Gwatemali. *Vide*: F.A. de Fuentes y Guzman, *op. cit.*, s. 95, 128, 139.

⁷ J.C. Chasteen, *Ogień i krew. Historia Ameryki Łacińskiej*, Warszawa 2007, s. 37

⁸ Pedro de Valdivia nie był pierwszym zdobywcą, który postanowił udać się na podbój Chile. W połowie lat trzydziestych XVI w. dotarł tam Diego de Almagro, jednak rozczarowany trudnymi warunkami i niewielkimi widokami na wzbogacenie się szybko opuścił te tereny. *Vide*: A. Tarczyński, *Ruchliwość społeczna i geograficzna hiszpańskich konkwistadorów XVI wieku*, Bydgoszcz 2004, s. 69.

⁹ Tak brzmiała indiańska nazwa tych terenów. *Vide*: Inca Garcilaso de la Vega, *O Inkach uwagi prawdziwe*, Warszawa 2000, s. 459–461. P. de Valdivia nazwał podbite ziemie Nową Estremadurą zapewne dlatego, aby zatrzeć negatywne wrażenie, jakie wzbudzała nazwa

wany gubernatorem tego kraju¹⁰. *De facto* Inés miała taką samą pozycję jak Beatriz, będąc towarzyszką życia przywódcy wspólnoty. Była to jednak funkcja nieoficjalna. Kronikarz Jerónimo de Vivar określa Inés jedynie jako „gospodynię” Pedra¹¹. Hiszpanie zdawali sobie sprawę, jakie relacje łączą ją z gubernatorem, i byli oburzeni faktem, że P. de Valdivia jawnie żyje w konkubinacie. Oczywiście był to argument, którym posługiwano się oficjalnie. Prawdziwą przyczyną niechęci hiszpańskich obywateli Santiago do Inés był jej znaczący wpływ na osobę Valdivii, który mogli zaobserwować od początku wyprawy¹².

Aktywność Inés przejawiała się na wielu polach. Podczas podróży przez pustynię Atacama uratowała członków ekspedycji od śmierci z pragnienia, odnajdując podziemne źródła wody¹³. Pokazała też swój twardy charakter. Jak zanotowano w akcie oskarżenia przeciwko Valdivii¹⁴: „gubernator skazał na śmierć żołnierza imieniem Escobar, ponieważ Inés Suárez skarżyła się na niego”¹⁵. Osobiste sympatie i antypatie kochanki P. de Valdivii dawały się we znaki wielu osobom: to właśnie ona miała ponoć decydować o przydziałach złota i ziemi dla żołnierzy¹⁶. Ze zrozumiałych względów specjalnie dbała o niezachwianą pozycję gubernato-

Chile upowszechniona po wyprawie Almagra. *Vide*: A. T a r c z y ń s k i, *Podbój imperiów Inków i Azteków*, Warszawa 2009, s. 275.

¹⁰ Rada miejska (*Cabildo*) zwróciła się do P. de Valdivii z prośbą, aby przyjął ten tytuł, dotąd był on bowiem jedynie dowódcą w randze zastępcy gubernatora, którym był Francisco Pizarro. Valdivia podkreślał, że przyjął tę godność jedynie ze względu na nalegania rady. Wydaje się, że mianowanie dowódcy gubernatorem było korzystne dla wszystkich członków wyprawy – do Chile dotarła wieść o śmierci F. Pizarra, poza tym gubernator gwarantował nienaruszalność poczynionych już nadań. *Vide*: A. T a r c z y ń s k i, *Podbój imperiów...*, s. 277.

¹¹ J. d e V i v a r, *Crónica y relación copiosa y verdadera de los reinos de Chile*, Santiago de Chile 1966, s. 55.

¹² *Vide*: *Proceso de Pedro de Valdivia y otros documentos inéditos concernientes a este conquistador*, wyd. D. Barros Arana, Santiago 1873.

¹³ Inés przejawiała umiejętności różdkarskie, za pomocą gałęzi odnajdywała ukryte źródła. *Vide*: P. M a r i ñ o d e L o v e r a, *op. cit.*, s. 39.

¹⁴ Wrogowie P. de Valdivii wystosowali do królewskiego wysłannika Pedra de La Gaski, który przybył do Peru, liczne skargi na swego dowódcę. Valdivia, który w 1548 r. znajdował się w Peru, musiał odpierać liczne zarzuty. La Gaska zorientował się, że większość z nich to bezpodstawne oskarżenia wysuwane przez osobistych wrogów Valdivii, aczkolwiek fakt życia w grzechu z Inés, podczas gdy w Hiszpanii znajdowała się legalna małżonka gubernatora, María Ortiz de Gaete, był niezaprzeczalny i Valdivia musiał oddalić kochankę. O tym, jak duże zgorzienie wywoływał związek Inés z gubernatorem, świadczy np. uwaga, którą umieścił kronikarz Alonso Gongora de Marmolejo podczas opisu podsumowującego życie P. de Valdivii. Podał dwie rzeczy, które miały zaciemniać wizerunek godnego podziwu człowieka: „czuł odrazę do szlachty i zwykle mieszkał z Hiszpanką”. *Vide*: A. d e G o n g o r a M a r m o l e j o, *Historia de Chile desde un descubrimiento hasta el año de 1575*, b.m.w. 2003, s. 208.

¹⁵ *Proceso de Pedro de Valdivia...*, s. 31.

¹⁶ *Ibidem*, s. 31–32.

ra. Gdy do obozu Hiszpanów przybył Pero Sancho de la Hoz¹⁷ z zamiarem zgładzenia P. de Valdivii, Inés doprowadziła do uwięzienia go i przekazania w ręce dowódcy, aby ten osądził spiskowca. Gdy pojawił się P. Sancho, Valdivii nie było w obozie. Zazdrosny pretendent do władzy, nie mogąc pozbawić go życia, zaczął nawoływać do buntu, dlatego działanie Inés uratowało Valdivię od przykrych konsekwencji¹⁸.

Punktem kulminacyjnym władzy Inés był moment niespodziewanego ataku Indian na miasto Santiago w nocy z 10 na 11 września 1541 r. Wykorzystując nieobecność Pedra de Valdivii, który z większością żołnierzy udał się pacyfikować okolicę¹⁹, tubylcy napadli na osadę hiszpańską, aby uwolnić pojmany wcześniej indiańskich kacyków. Atakujący otoczyli Santiago z czterech stron, podpalili prymitywne zabudowania i rozpoczęli walkę z broniącymi się Hiszpanami, których było zaledwie około 50 na głównym placu²⁰. Celem Indian było zdobycie domu P. de Valdivii, gdzie znajdowali się uwięzieni kacykowie, a którzy słysząc walkę, wzywali swoich, aby ich uwolnili²¹. Inés, dostrzegając furję, z jaką Indianie napierali na dom Valdivii, w którym mieszkała sama, zrozumiała, że osoby kacyków mają kluczowe znaczenie dla całej walki. Jak skomentował to kronikarz J. de Vivar: „wiedząc, co każdy dobry kapitan wiedzieć powinien”, postanowiła działać²². Zarządziła zamordowanie kacyków, rozumiejąc, że z ich śmiercią Indianie utracą wolę walki. Gdy zaskoczeni jej rozkazem strażnicy pojmany nie wiedzieli, jak wypełnić to polecenie, Inés własnoręcznie uśmierciła kacyków. Wyrzuciła ich ciała na plac, tak aby atakujący tubylcy mogli zobaczyć, co się stało. Następnie zagrzewała do boju Hiszpanów, a także zadbała o bezpieczeństwo kobiet i dzieci znajdujących się w mieście oraz pomoc dla rannych²³.

Takim hartem ducha i panowaniem nad emocjami w sytuacji kryzysowej nie wykazała się natomiast Beatriz de la Cueva. Mimo że znajdowała się w lepszej sytuacji niż Inés, ponieważ jej pozycja była zaszczytna i niezachwiana, dopóki żyła u boku męża, brakuje relacji o jej wpływie na władzę. Sytuacja zmieniła się,

¹⁷ Był on konkurentem P. de Valdivii w zadaniu podboju Chile. Otrzymał w Hiszpanii dokumenty królewskie zezwalające mu na eksplorację wybrzeża Pacyfiku aż po Cieśninę Magellana. Valdivia zawarł z nim ugodę, na mocy której stali się współnikami w podboju. Dalsze wydarzenia wskazały, że mimo układu obaj rozpoczęli rywalizację o dowództwo wyprawy. *Vide*: A. Tarczyński, *Podbój imperiów...*, s. 276.

¹⁸ *Proceso de Pedro de Valdivia...*, s. 31–32.

¹⁹ Jak to określił P. de Valdivia: „gdy ja uganiałem się za jednymi, inni uderzyli na miasto”. *Vide*: P. de Valdivia, *Cartas*, wyd. José Toribio Medina, Sewilla 1929, s. 23.

²⁰ A. Tarczyński, *Podbój imperiów...*, s. 278.

²¹ P. MariñodeLovera, *op. cit.*, s. 59.

²² J. de Vivar, *op. cit.*, s. 55.

²³ P. MariñodeLovera, *op. cit.*, s. 60–61.

gdy w 1540 r. Pedro de Alvarado wyruszył na kolejną wyprawę²⁴. Na czas jego nieobecności zastępcą gubernatora został mianowany Francisco de la Cueva, brat Beatriz i mąż córki Alvarado, Leonory²⁵. W ten sposób nadrzędna pozycja Beatriz została zachwiana: życie miasta skupiało się wokół Francisca i jego małżonki. Pod koniec sierpnia 1541 r. nadeszła wiadomość o śmierci Pedra. Miasto okryło się żałobą. Osobą, którą najbardziej odczuła jego odejście, była Beatriz. Jej rozpacz była bezgraniczna i graniczyła z szaleństwem. Antonio de Remesal podaje, że wdowa kazała wszystko zabarwić na czarno: zarówno wszystkie rzeczy, jakie miała, jak i dom: na zewnątrz, a także wszystkie pomieszczenia (nawet łazienki i kuchnie) wewnątrz. Nie jadła i nie spała, lamentowała, płakała, krzyczała, zaczęto ją nawet uważać za nieco obłąkaną. A. de Remesal opisuje, że ponieważ Pedro zginął w górach, które tubylcy nazywali czarnymi od koloru ziemi, Beatriz zaczęła znosić taką czarną ziemię znad rzeki. Obawiając się o jej stan, do wdowy z wizytą udał się ojciec Pedro de Angulo. Słowa duchownego nie pocieszyły Beatriz, która wyrzuciła zakonnika z domu, krzycząc, że śmierć męża jest najgorszą rzeczą, jaka ją spotkała. Słowa te wywołały ogromne oburzenie, zostały uznane za bluźniercze²⁶.

Trudno uzasadnić zachowanie Beatriz. Śmierć męża, którego nie widziała ponad rok, okazała się dla niej szokiem i ogromną tragedią. Natomiast jeszcze trudniej wytłumaczyć, dlaczego wkrótce po zgonie małżonka i tak wyraźnie manifestowanej rozpaczycy Beatriz przyjęła tytuł gubernatora Gwatemali. Zgodnie z zaleceniem wicekróla Antonio de Mednozy funkcję tę miał przyjąć Francisco de la Cueva. Według relacji F.A. Fuentesy i Guzmána rada miejska nie była zachwycona tą nominacją, popieraną zresztą także przez biskupa. Rajcy mieli widzieć w tym znaczną podległość Gwatemali wobec wicekrólestwa Nowej Hiszpanii (Meksyku)²⁷ i próbę narzucenia im władzy. Jak opisuje kronikarz, członkowie rady chcąc pomóc Beatriz, okazywali jej specjalną cześć, wychwalali zmarłego małżonka, organizowali wspańiałe uroczystości ku jego czci. Aby specjalnie uhonorować Beatriz, postanowili mianować ją gubernatorem, co nastąpiło 9 września 1541 r. Co ciekawe, wdowa funkcję tę przyjęła.

²⁴ P. de Alvarado wyruszył do Hondurasu, aby wspomóc wyprawę Andresa de Cerecedy. *Vide*: C.B. Vega, *Conquistadoras. Mujeres heroicas de la conquista de América*, Santa Maria 2012, s. 143.

²⁵ F.A. de Fuentes y Guzmán, *op. cit.*, s. 146.

²⁶ Zakonnik próbował przekonać Beatriz, że jej strata nie jest tak ogromna, jak się wydaje, ponieważ Pedro znalazł się w lepszym świecie. Oburzona wdowa zareagowała bardzo gwałtownie, „poderwała się jak nadepnięta żmija, płonąć z gniewu” i wyrzuciła duchownego. Ojciec Angulo bardzo przeżył ten wybuch. *Vide*: A. de Remesal, *Historia de la provincia de S. Vicente de Chyapa y Guatemala de la orden de ñro glorioso padre Santo Domingo: escribiense juntamente los principios de las demas provincias de esta religion de las Indias Occidentales y lo secular de la gobernación de Guatemala*, t. I, Madryt 1619, s. 166.

²⁷ Jak faktycznie było – Gwatemala była prowincją Nowej Hiszpanii.

Z dalszej relacji wynika, że mimo nominacji Beatriz nie angażowała się w życie miasta, ponownie oddając się żałobie. Jej gubernatorstwo nie trwało zresztą długo, ponieważ zginęła 11 września 1541 r. w powodzi wywołanej trzęsieniem ziemi i połączonej z erupcją wulkanu²⁸.

Opis ten budzi wiele wątpliwości. Dlaczego pogrążona w żałobie wdowa przyjęła tytuł gubernatora, pozbawiając władzy swego brata? Francisco nie został zupełnie odsunięty od władzy, ponieważ Beatriz mianowała go swym zastępcą. Wygląda więc to tak, jakby zależało jej jedynie na pięknie brzmiącym tytule. Jednak jeżeli tak bardzo cierpiała po stracie męża, to czy mogłaby poświęcać uwagę swojej tytulaturze? Możliwe, że ogarniętą żałobą wdowę wykorzystali rajcy miejscy, aby pozbyć się z urzędu Francisca, dlaczego jednak dopuścili, aby Beatriz nadała mu istotną funkcję zastępcy?

Inny obraz małżonki Pedra pozostawił A. de Remesal. Jak określił ten kronikarz: „jej ambicja wyprzedziła łąy, a pragnienie władzy strój zakonniczy”²⁹. Gdy tylko zakończyły się uroczystości żałobne, Beatriz zwołała rajców i wymogła na nich, aby mianowali ją gubernatorem z taką samą władzą, jaką miał Alvarado. Swoje roszczenia wdowa oparła na testamencie Pedra, który czynił ją pełną i „uniwersalną” spadkobierczynią. Nie można jednak stwierdzić, czy Alvarado miał tu na myśli także sprawowanie władzy. Nie zdawał sobie zapewne sprawy, jak bardzo ambitna była jego żona³⁰.

Beatriz osiągnęła swój cel: większość członków rady miejskiej poparło jej roszczenia. Jedynie alcad (*alcalde*) Gonzalo Ortiz wysunął zastrzeżenie względem jej osoby, oskarżając ją, że jest złą chrześcijanką, która w zbyt mało wyraźny sposób manifestuje swą wiarę. Widocznie pozostali rajcy nie uznali, że oskarżenie Ortiza jest przeszkodą w sprawowaniu funkcji przez Beatriz. Udali się do jej domu i poprosili o zgodę na powierzenie jej urzędu gubernatora. Wdowa po Pedrze oczywiście podporządkowała się decyzji rady i złożyła przysięgę, że będzie przestrzegać prawa. Zobowiązała się korzystać z pomocy osób dobrze wykształconych w rozwiązywaniu spraw, z którymi nie mogłaby sobie poradzić. Zastrzeżono również, że Beatriz będzie sprawować władzę, dopóki król Karol nie wyznaczy innego gubernatora.

Następnego dnia pani gubernator miała udowodnić członkom rady, że zamierza poważnie podchodzić do swych obowiązków, i groziła karami, jeżeli będą próbowali działać przeciwko niej. Jednak podpisując później dokument jako gubernator, oprócz imienia i nazwiska miała dopisać: „najbardziej nieszczęśliwa”, co wskazywałoby, że ponownie zaczęła oddawać się rozpacz po śmierci męża³¹.

²⁸ F.A. de Fuentes y Guzman, *op. cit.*, s. 160–162.

²⁹ A. de Remesal, *op. cit.*, s. 166.

³⁰ *Ibidem*, s. 161.

³¹ *Ibidem*, s. 167–168.

Podczas strasznej burzy i trzęsienia ziemi, gdy woda zalała miasto, Beatriz też nie zachowała się jak osoba mająca najwyższą władzę. Należała do osób, które nie szukały ratunku na zewnątrz, ale zamknęła się w domowej kaplicy z towarzyszącymi jej pannami. Być może uważała, że będą bezpieczniejsze w budynku, może zaś chciała uchronić swoich domowników przed skutkami nocnej paniki. Jednak pozostanie w domu nie okazało się dobrym rozwiązaniem: Beatriz i dziewięć kobiet zginęło pod gruzami domu pani gubernator³².

Porównując udział tych dwóch kobiet we władzy, można dostrzec, że Inés rządziła *de facto*, natomiast Beatriz *de iure*. W przypadku tej drugiej kobiety trudno mówić o sprawowaniu władzy, jej działalność ograniczyła się do walki o uzyskaniu upragnionego tytułu. Jej śmierć wkrótce po osiągnięciu tego celu uniemożliwia ocenę rządów. Niejednoznaczne przekazy kronikarzy utrudniają przedstawienie pełnego obrazu sytuacji, wynika z nich jednak, że Beatriz była osobą chwiejną, ulegającą emocjom, o słabej psychice. Inaczej prezentuje się postać Inés, która konsekwentnie realizowała zamierzone cele, potrafiła odpowiednio kierować ludźmi. Nie można tego powiedzieć o Beatriz, która pierwszego dnia rządów zraziła do siebie rajców. Inés w sytuacji kryzysowej (ataku na miasto) stała się naturalnym przywódcą i nikt nie podważał jej autorytetu. Została później zniechęcona, gdyż dostrzeżono, jak manipuluje Valdivią, a być może również obawiano się jej rosnącego znaczenia. Inés zmuszono do rozstania się z gubernatorem i postawiono jej ultimatum: albo opuści Chile, albo się ustakuje i będzie wiodła przykładne życie. Wybrała drugie rozwiązanie i zmarła w Santiago najprawdopodobniej w podeszłym wieku. Jedyna aktywność Beatriz na polu działalności publicznej zakończyła się sukcesem, ale tragiczna powódź zakończyła jej życie. Mimo wielu różnic obie kobiety można scharakteryzować jednym słowem: niepokorne.

KINGA GRZEGORZEWSKA

**The unruly: Inés Suárez and Beatriz de la Cueva,
as women in power at the time of the conquest of South America
by the Spaniards in the sixteenth century**

This article provides comparative biographies of two women: Inés Suárez and Beatriz de la Cueva. The first of whom was the mistress of Pedro de Valdivia and she took part in the conquest of Peru. The other one, was the wife of Pedro de Alvarado. She became the governor of Guatemala

³² Ocalały tylko trzy kobiety, które w owym domu nie pozostały, ponieważ albo samowolnie szukały ratunku na dworze, albo zostały poniesione nurtem rzeki. *Vide*: F.A. de Fuentes y Guzmán, *op. cit.*, s. 167–174.

in place of her husband. Both women played a very important role in their Spanish communities, Inés Suárez ran the defense of Santiago de Chile, and Beatriz de la Cueva forced the city council to recognize her as the governor even after the death of her husband. Inés Suárez earned her place thanks to the power she had over Pedro de Valdivia, who was one of the most important people in the Spanish community in Chile. Beatriz de la Cueva, however, received a legit, high-power job in the public office. Both women acted contrary to generally accepted, submissive, social convention of the position of a woman and therefore both can be characterized as the unruly.